

O P I N I E

dowódców piechoty dywizyjnej za 1937 r.

Lp.	Stopień Kolejność ogólna w stopniu	Funkcja: Dca p.d. d.p.	Nazwisko i imię	Opinia inspektorska za 1937 rok	U w a g i
1.	Płk.dypl. piech. 97.	Dca p.d. 1 d.p.Leg.	Szafran Jarosław Bolesław Adam	Taktycznie ma zdrowe poglądy i skory do silnych decyzji.Dość przezorny w swoich działaniach. Dowodzenie wyższe nie jest całkowicie opanowane. Poza tym mało poznałem. /-/ gen.Dąb-Biernacki	
2.	Płk.piech. 45.	Dca p.d. 2 d.p.	Dojan-Surówka Edward Jan	W pracy wyszkoleniowej nad piechotą dywizji uzyskał bardzo dobre wyniki;włożył w to dużo serca,umiał zachęcić do pracy i zorganizować ją.Dobrze egzekwował moje wytyczne i rozkazy swego dowódcy dywizji,wykazując wzorową lojalność,najlepszą wolę i dużo więcej umiejętności niż w roku zeszłym.Jako dowódca pod względem charakteru i wyczucia taktycznego bez zarzutu.Pogłębił również swoją wiedzę. Jeszcze jednak nie dość sprawnie organizuje techniczną stronę swej pracy. Kierując ćwiczeniami w swojej osobistej pracy zupełnie dobry, za mało wykorzystuje jednak sztab. Ogólnie:Duża ideałowość w podejściu do służby,prawy,żołnierski charakter,w pracy nie oszczędza się.Poziom wiedzy zupełnie odpowiadający jego stanowisku służbowemu i wystarczający dla dowódcy dywizji.Technika pracy poprawiła się znacznie w stosunku do obserwowanej przeze mnie w zeszłym roku.Jest bardzo dobrym dowódcą piechoty dywizyjnej, powinien odpowiedzieć zupełnie dobrze jako dowódca dywizji;przypuszczam, że użycie go poza linią byłoby marnowaniem jego możliwości. /-/ gen.Tokarzewski-Karaszewicz.	
3.	Płk.dypl. piech. 99.	Dca p.d. 3 d.p.	Korkozowicz Jan Marek	/Gra woj.1937r. - dca p.p./ Wykazuje b.duży postęp w dziedzinie myślenia taktycznego. Upór myśli nie zawsze na miejscu. Upór czynu chwalebny i wybitny. /-/ gen.Bortnowski. Mimo luk w rozumowaniu bardzo się wyrabia.W marszu, czy w walce zawzięty i uparty w zwalczaniu trudności i pokonywaniu oporów.Wysoce ambitny w pracy.Jako dca pułku osiągnął b.ładne rezultaty pracy. Braki w zrównoważeniu myśli nie rokują mu większej przyszłości w wojsku. /-/ gen.Bortnowski. Typ bardzo dobrego wojennego dowódcy związków średnich.Wytrwały, energiczny, spokojny, dąży intensywnie do walki.Natura impulsywna, skłonna do szybkich rozstrzygnięć.Decyzje zwykle niezgłębione, wymagające zmian.Dowódca pułku posiadający pełny autorytet, bardzo dobry organizator i administrator. Mimo, że posiada ukończoną W.S.Woj., przydałoby mu się przejście przez kurs wyższych dowódców dla uporządkowania wiadomości i dostosowania poglądów na nowoczesną walkę. Nadaje się na dowódcę p.d. /-/ gen.Kutrzeba.	
4.	Płk.dypl. piech. 53.	Dca p.d. 4 d.p.	Durski-Trzasko Zagmunt	Nie mogę dać decydującej i pewnej opinii, gdyż z powodu krótkiego czasu w jakim go obserwuję nie wyrobiłem sobie ostatecznego zdania.Opinia moja o tym oficerze oparta jest raczej na wrażeniach i opiniach jego poprzednich przełożonych i może ulec zmianie po bliższym poznaniu.Robi na mnie wrażenie oficera inteligentnego i zdolnego, chcącego i umiejącego być miłym, tak dla swych przełożonych, jak i swych podkomendnych. Nie wydaje mi się, by w ciężkich warunkach pracy wojennej był on zdolnym do wyrażnego narzucenia swej woli. Nadaje się raczej do pracy umysłowej niż do pracy dowodzenia-może być b.d.pomocnikiem dcy OK. /-/ gen.Bortnowski.	

Lp.	Stopień Kolejność ogólna w stopniu	Funkcja: Dca p.d. d.p.	Nazwisko i imię	Opinia inspektorska za 1937 rok	U w a g i
5.	Płk.piech. 23.	Dca p.d. 5 d.p.	Bittner Ludwik	Lojalny i karny podwładny. Bardzo pracowity i dużo umiejący wyższy oficer. Stale pracuje nad sobą i stara się uzupełniać i pogłębiać swe wykształcenie zawodowe. Doświadczony wyszkoleniowiec-osiąga w tym zakresie sporo dodatnich wyników. Natomiast brak mu zdolności taktycznych i operacyjnych. Umysłowość bardzo schematyczna i szablonowa. Dowódcą dywizji byłby bardzo przeciętnym, sądzę jednak że lepszym od kilku byłych i paru obecnych dywizjonerów, których znam. Jako pomocnik dcy OK., a nawet dowódca OK., a w czasie wojny dowódca etapów, powinien być zupełnie dobrym. Sądzę, że lepiej byłoby użyć go w tym zakresie i dać mu tam możliwość uzyskania stopnia generała, na który zasłużył swą rzetelną i uczciwą pracą żołnierską zarówno w czasie wojny jak i pokoju. /-/ gen.Fabrycy.	
6.	Płk.piech. 49.	Dca p.d. 6 d.p.	Misiąg Ignacy		
7.	Płk.dypl. piech. 73.	Dca p.d. 7 d.p.	Maczek Stanisław Władysław	/Gra woj.w Krakowie-22-25.III.37.-dca dyw./ Logicznie i lojalnie rozwijał i stosował rozkazy przełożonego. Taktycznie dobry z dużą inicjatywą i zdrową logiką. /-/ gen.Berbecki. W podróży historycznej wykazał cechy i wartości dcy liniowego. Obecnie znacznie lepsze opanowanie metod szkolenia i dopasowanie planowania do wynikających z realnej oceny wartości posiadanych przez podkomendnych. Organizowanie zbiorowego wysiłku dobre. Nad sobą pracuje dobrze. Tegoroczną pracę oceniam jako b.dobrą. -/ gen.Norwid-Neugebauer.	
8.	Płk.dypl. piech. 77.	Dca p.d. 8 d.p.	de Laveaux Ludwik	W podróży historycznej wykazał więcej wartości jako kwatermistrz grupy niż szef sztabu grupy. Wartość kwatermistrzowskich rozwiązań prosta, celowa i sprawna nawet w trudnych momentach. Oficer ideowy i gorąco oddany służbie. Taktycznie przeciętny bez szerszego polotu. Pracuje nad sobą dostatecznie. Charakter wyrobiony i łatwy w pożyciu. Wola nie reprezentuje walorów siły. Fizyczny stan zdrowia przeciętny. Nadaje się na zajmowanym stanowisku. Wartości wyższego dcy nie reprezentuje. -/ gen.Norwid-Neugebauer.	
9.	Płk.dypl. piech. 59.	Dca p.d. 9 d.p.	Endel-Ragis Leopold Marcin	Za ostatni rok nie stwierdziłem postępu. W pracy powolny, rozumowanie proste, bez polotu. Decyzja ostrożna. Ogólnie solidny oficer, znający swą służbę. Zajęciami dla sztab. oficerów kieruje szematycznie, nudnie, bez wyrazu. Poza tym opinia z r.1936. /-/ gen.Piskor.	
10.	Płk.piech. 82.	Dca p.d. 10 d.p.	Zientarski Jan	Bardzo staranny i pracowity. Instruktor bardzo dobry, -jako dca nieznany. Organizator i administrator b.dobry. Zajmuje się z zamiłowaniem strzelnictwem. B.dobrze odpowiada na swoim stanowisku. Przeciętny. /-/ gen.Rómmel.	
11.	Płk.piech. 88.	Dca p.d. 11 d.p.	Janowski Julian	Bardzo dobry dowódca piech.dyw. Ma charakter. Taktycznie zupełnie dobry. Wyszkoleniowiec dobry -jest dobrym pomocnikiem dywizjonera w tym zakresie. Operacyjnie jeszcze go nie sprawdziłem. -/ gen.Fabrycy.	
12.	Płk.dypl. piech. 62.	Dca p.d. 12 d.p.	Mozdyniewicz Mieczysław Stanisław	W zeszłorocznej opinii przeceniłem jego zdolności. Po bliższym przyjrzeniu się kwalifikuję go jako taktycznie średnio zdolnego pułkownika. Powierzone mu prace taktyczne wykonał dość zadowalniająco, ale bez szerszej myśli taktycznej. Energia i charakter dowódcy. Wyszkoleniowiec dobry. Dużo umie. Jest dobrym dca p.d. i zapewne w przyszłości da sobie radę z dywizją, ale do pracy operacyjnej prawdopodobnie mało się będzie nadawał. /-/ gen.Fabrycy.	

Lp.	Stopień Kolejność ogólna w stopniu	Funkcja: Dca p.d. d.p.	Nazwisko i imię	Opinia inspektorska za 1937 rok	U w a g i
13.	Płk.piech. 50.	Dca p.d. 13 d.p.	Werobej Józef	Zupełnie się nie zgadzam z opinią dcy dyw., którą uważam za wywołaną przez zatargi osobiste. Płk.Werobej będzie napewno lepszym dca dyw., niż nim jest płk.Myszkowski.Charakter twardy, nie-ustępliwy, zdrowy rozsądek przy średniej inteligencji.Dużo pracy nad sobą.Decyzja szybka i pewna,trafna.Nadaje się na dca dywizji. /-/ gen.Bukacki-Burhardt.	
14.	Płk.dypl. piech. 80.	Dca p.d. 14 d.p.	Kaliński Władysław		
15.	Płk.piech. 68.	Dca p.d. 15 d.p.	Skroczyński Albin	/Gra woj.-1937r.- dca p.d./. Zeszłoroczna opinia moja i związany z nią stosunek do płk.Skroczyńskiego spowodowały zasadniczą zmianę w sposobie pracy tego oficera.W r.b. płk.Skroczyński dowodził bardzo dobrze,pracował szczerze,z zapałem i umiejętnością.Zupełnie dobry jako dca dywizji. /-/ gen.Bortnowski. Zeszłoroczną opinię podtrzymuję w całej pełni.Zaznaczam, że płk.Skroczyński bardzo się wyrobił, a wobec częstych nieobecności gen.Chmurowicza poprawnie dowodził dywizją prawie przez 2 lata. /-/ gen.Bortnowski. Skromny,cichy,pracujący bez rozgłosu.Bardzo dobry znawca piechoty,zdolny instruktor.Inteligencja średnia,pomysły taktyczne rozsądne.Dobry dowódca w związkach średnich przy ściśle określonym zadaniu.Do dowodzenia dywizją jeszcze nie przygotowany. /-/ gen.Kutrzeba.	
16.	Płk.piech. 20.	Dca p.d. 16 d.p.	Oziewicz Ignacy	/Gra woj.-1937r./ Jak w r.z.- /-/ gen.Bortnowski. Opinii zeszłorocznej nie zmieniam.Jako dca p.d. odpowiada na swym stanowisku.Nadaje się na dca dywizji. /-/ gen.Bortnowski.	
17.		Dca p.d. 17 d.p.			
18.	Płk.piech. 107.	Dca p.d. 18 d.p.	Raganowicz Marian Stanisław	Inteligentny,umysł żywy,przejawia dużo zadatków do rozwinięcia i organizowania zagadnień operacyjnych,właściwego analizowania i wnioskowania.Taktycznie w zakresie rzemiosła b.dobry,z dużym doświadczeniem i zdrowym ujęciem działań oddziałów.Jako kierownik zajęć z oficerami b.dobry.Ogólnie b.dobry. /-/ gen.Dąb-Biernacki. Wybitny pod każdym względem.Całkowicie nadaje się na dca piechoty dyw.,potem wyżej. /-/ gen.Bukacki-Burhardt.	
19.	Płk.dypl. piech. 63.	I dca p.d. 19 d.p.	Krzyżanowski Bolesław Maria	Indywidualność b.wybitna,inteligencja b.wysoka i wszechstronna,bardzo szybko orientujący się i jasno ujmujący swe myśli.W postępowaniu taktowny,spokojny.Zdolności wojskowe wybitne,szczególnie w zakresie operacyjnych działań.Posiada szczególne zdolności w jasnym i logicznym analizowaniu i wnioskowaniu.Wysokie zdolności wykładu i uzasadnienia.Wszystkie zagadnienia operacyjne Inspektoratu Armii Wilno przepracował i jasno ujął do wytycznych dla działań na czas wojny.Prace te wykonał w stopniu b.dobrym.Dużo pracuje i pogłębia swą wiedzę wojskową.Przydatność służbowa jest b.duża,zarówno w szkolnictwie wyższym,jak i w wyższym dowodzeniu.Na czas wojny może być wyższym dca lub szefem sztabu armii.Uzasadnienie opinii wyróżniającej:na zasadzie wieloletniej pracy w Inspektoracie Armii Wilno. /-/ gen.Dąb-Biernacki.	

Lp.	Stopień Kolejność ogólna w stopniu	Funkcja: Dca p.d. d.p.	Nazwisko i imię	Opinia inspektorska za 1937 rok	U w a g i
20.	Płk.art. 22.	II dca p.d. 19 d.p.	Hertel Aleksander	/Gra woj.w Krakowie-22-25.III.37.-dca art.kier./ Oficer wysoce uzdolniony taktycznie-w zasadach taktyki swej broni i taktyki ogólnej. Linia postępowania i dowodzenia nie zawsze twarda i jasna. /-/ gen.Berbecki. Przejawia pewną jednostronność w wyszkoleniu taktycznym, oraz chęć powierzchownego traktowania trudniejszych zagadnień , lub może nie widzi tych wszystkich trudności dowodzenia wyższego. Energię w dowodzeniu posiada dość dużą. Poza tym mało poznałem. /-/ gen.Dąb-Biernacki.	
21.	Płk.dypl. piech. 78.	I dca p.d. 20 d.p.	Dudziński Franciszek Kazimierz	Potwierdzam opinię z r.1936.Dużo energii i zapału wkłada w swą pracę, dzięki której stan strzelectwa oraz wyszkolenie pdf.i młod.oficerów znacznie się poprawił.Również podciągnięcie dyscypliny i sprężysty bieg służby w 20 dp. jest zasługą płk.Dudzińskiego. B.dobry. /-/ gen.Piskor.	
22.	Płk.art. 15.	II dca p.d. 20 d.p.	Epler Adam Józef Aleksander	Niezaprzeczenie dobry artylerzysta.W dowodzeniu ogólnym nie ma jeszcze wprawy, stąd decyzja trochę sztywna i szematyczna. Umysł pomysłowy; pewne koncepcje i rozwiązania taktyczne nieuzasadnione. Za ostatni rok zrobił postępy w dowodzeniu ogólnym, jednakże pełnych kwalifikacyj na dcę w.j. jeszcze nie posiada w dost.stopniu. Jako artylerzysta- b.dobry. /-/ gen.Piskor.	
23.	Płk.piech. 15.	Dca p.d. 21 d.p.	Wir-Konas Alojzy	/Gra woj.w Krakowie-22-25.III.37.-dca dyw./ Natarcie organizował poprawnie.Zmiana sytuacji nie zaskoczyła go.Powziął słuszną decyzję. Na ogół taktycznie zupełnie dobry.Wyrobił się. /-/ gen.Berbecki. /Podróż hist.-takt.19-21.V.37.-Dca I Korp., dca I bryg./ Pracował energicznie i na ogół logicznie.Widać znaczne postępy w kierunku uporządkowania wiedzy i opanowania nerwów. /-/ gen.Berbecki. Nadaje się na dowódcę dywizji.Znacznie się poprawił:pogłębił wiadomości taktyczne.Wyrobił się wojskowo i towarzysko. /-/ gen.Berbecki. Charakter:energiczny i przedsiębiorczy. Lojalny tylko wobec mocnego dowódcy. Przydatność służbowa:bardzo dobrze pracuje na swym stanowisku.Wartości taktyczne:utalentowany, z dużym doświadczeniem bojowym.Wyrobił się taktycznie bardzo.Dalsze użycie:nadaje się na dowódcę dywizji. /-/ gen.Berbecki.	
24.	Płk.piech. 64.	Dca p.d. 22 d.p.	Grot Leon	Poznałem dopiero w końcowym okresie koncentracji letniej.Charakteru jeszcze nie poznałem. Zrobił na mnie wrażenie dość powolnie myślącego i jeszcze powolniej działającego , ale poważnego człowieka o głębokiej inteligencji i poważnym zasobie wiedzy ogólnej i wojskowej;nie rozpoznałem w nim jednak-jak dotąd-"ikry" wojskowej.Wartości wychowawczej jeszcze nie stwierdziłem.Taktycznie-obszerowałem go dowodzącego piechotą dywizyjną /4 baony, 2 dyony art/ w zadaniu trudnym, ale bardzo wdzięcznym; wykazał dużo dobrej woli, ale mało zrozumienia dla wykonania zadania do ostatka, zapatrzył się nad miarę w pierwszą fazę boju spotkaniowego, nie ocenił należycie warunków terenu i możliwości działania nieprzyjaciela i działania własnego w końcowym wycinku terenu i w końcowej fazie wykonania zadania- do ostatka; przy omawianiu ćwiczenia analizował elementy swojej myśli przewodniej i decyzji w sposób wymowny i uporządkowany, ale raczej szablonowy niż indywidualny. Jak dotąd- nie dopatryłem się w nim dobrego zadatku na wyższego dowódcę pod względem taktycznym. Przydatności służbowej na zajmowanym obecnie stanowisku nie umiem jeszcze ocenić, gdyż nie widziałem go jeszcze jako kierownika wyszkolenia piechoty przy pracy; co do użycia na wyższym stanowisku miałbym natomiast już dzisiaj poważne zastrzeżenia. /-/ gen.Kwaśniewski.	

Lp.	Stopień Kolejność ogólna w stopniu	Funkcja: Dca p.d. d.p.	Nazwisko i imię	Opinia inspektorska za 1937 rok	U w a g i
25.	Płk.dypl. piech. 86.	I dca p.d. 23 d.p.	Powierza Władysław Paweł	<p>/Gra woj.w Krakowie-22-25.III.37.-dca dyw./ Postawiony w ciężkie warunki zadaniem, wykazał pełny spokój, logiczną ocenę położenia i kon- sekwentne zarządzenia. Oficer wybitnie uzdolnio- ny taktycznie. /-/ gen.Berbecki. /Podróż hist.-takt.19-21.V.37.-dca I korp., dca IV.bryg./ Wysoce utalentowany i logiczny wyższy dowódca. -/ gen.Berbecki. Charakter: lojalny i sumienny. Rycerski i pewny. Przydatność służbowa: świetny wychowawca i wychowawca. Ze względu na zdrowie konieczne przeniesienie. Wartości taktyczne: wykształcony i utalentowany taktyk. Wnioskuje logicznie. Wy- konuje energicznie. Dalsze użycie: na obecnym stanowisku, możliwie w Bielsku lub innej zdro- wej miejscowości. /-/ gen.Berbecki.</p>	
26.	Płk.piech. 72.	II dca p.d. 23 d.p.	Klaczyński Wacław Michał	<p>/Gra woj.w Krakowie-22-25.III.27.-dca dyw./ Twardo i bardzo logicznie wykorzystał zadanie. Praca jego sztabu była wybitnie dokładna i przejrzysta. Taktycznie uporczywy, zawzięty i konsekwentny. /-/ gen.Berbecki. /Podróż hist.-takt.19-21.V.37./-dca I korp., dca III bryg./ Energicznie z dużym temperamentem i logiką roz- wiązywał zadania. /-/ gen.Berbecki. Charakter: żołnierski i szczery. Trochę poryw- czy. Przydatność służbowa: z całym sercem oddał się swej odpowiedzialnej pracy. Wartości tak- tyczne: szybka orientacja i śmiała decyzja. Wy- konanie twarde i uporczywe. Dalsze użycie: na obecnym stanowisku b.potrzebny. -/ gen.Berbecki.</p>	
27.	Płk.piech. 92	Dca p.d. 24 d.p.	Schwarzenberg-Czerny Bolesław Błażej Antoni	<p>/Gra woj.-1937r./ Podobnie jak w r.zeszłym. Nadaje się na dca dyw. -/ gen.Bortnowski. Przedstawił się jako wybitnie dobrze do zadań wyszkoleniowych przygotowany dca p.d.-Doskona- le rozwinięty zmysł obserwacyjny, duże doświad- czenie bojowe, realizm i trafność w ocenie de- cyzji podwładnych, szybka orientacja w terenie, właściwe wnioski oraz rutyna w kierowaniu ćwicze- niami, przy tym umiejętność syntetycznego ujmo- wania zagadnień. Duża swada w wystąpieniach oso- bistych, b.energiczny i zdecydowany, niekiedy zbyt apodyktyczny i pewny siebie. O ile dca d.p.pozwo- li mu rozwinąć swobodnie bezsprzecznie wysokie walory, będzie dla dcy dyw.b.dobłą pomocą. Jako dca nie obserwowany. /-/ gen.Narbut-Łuczyński.</p>	
28.	Płk.dypl. piech. 58.	Dca p.d. 25 d.p.	Kossecki Stefan	<p>Oficer o niespożytej energii i dużym doświad- czeniu bojowym. Jako dowódca wykazał się bardzo dobrze na wszystkich ćwiczeniach, szczególnie w polu i na manewrach. Instruktor bardzo dobry - tylko nie zawsze liczy się z siłami podwładnych. Organizator i administrator bardzo dobry. Cha- rakter twardy, stanowczy, dyscyplinowany i lojal- ny żołnierz. Wpływ na podwładnych posiada - tak samo i autorytet. Może dowodzić wielką jednostką - jest do tego zupełnie przygotowany. Fizycznie i nerwowo bardzo wytrzymały. Chociaż bez ręki - jeździ konno dobrze. /-/ gen.Rómmel.</p>	
29.	Płk.dypl. piech. 42.	Dca p.d. 26 d.p.	Hulewicz Bohdan Juliusz	<p>Dosyć duże wiadomości, lecz brak doświadczenia w dowodzeniu i prowadzeniu wyszkolenia. Flegma- tyczny, powolny. W dowodzeniu chwiejny. -/ gen.Szylling.</p>	
30.	Płk.dypl. piech. 76.	Dca p.d. 27 d.p.	Kawiński Gwido		

Lp.	Stopień Kolejność ogólna w stopniu	Funkcja: Dca p.d. d.p.	Nazwisko i imię	Opinia inspektorska za 1937 rok	U w a g i
31.	Płk.dypl. piech. 41.	Dca p.d. 28 d.p.	Brzechwa-Ajdukiewicz Adam	Wykształcenie i poziom kulturalny b.dobre. Umysł bardziej kompilacyjny o małej inwencji . Fizycznie silny i odporny. Wyrobienie dcy b. dobre. Charakter równy i spokojny. Skupiony w sobie. Taktycznie przeciętne decyzje, lecz wy-nywane z wolą i energią. Na zajmowanym stanowisku wykazał pracę dobrą. Nie ujawnił twórczych pierwiastków w pracy nad sobą. Może być dcą dywizji. /-/gen.Norwid-Neugebauer.	
32.	Płk.piech. 93.	Dca p.d. 29 d.p.	Bratro Jan	Dowodzi tym pułkiem już prawie 10 lat-a więc jak na taką Łódź-to za długo. Pułk znalazłem w porządku-jest dobrym gospodarzem, organizatorem i administratorem. Inteligencja wysoka, sprytny, dowcipny. Charakter samodzielny, niezależny. Ma swoje zdanie i nie obawia się go wypowiadać. Zdolności dowódcze określić jeszcze nie mogę, zbyt krótki jest czas kiedy go poznałem. W każdym razie dowodził zupełnie poprawnie na ćwiczeniach tegorocznych. Dowódca dywizji kwalifikuje go na dcę piech. dyw.-wydaje mi się, że na to stanowisko nadaje się w zupełności. /-/ gen.Rómmel.	
33.	Płk.piech. 21.	Dca p.d. 30 d.p.	Kalabiński Stanisław	Potwierdzam opinię swoją za rok ubiegły, dodając do niej następujący komentarz: Na wojnie dywizją może dowodzić napewno. Podczas pokoju miałby, jako dowódca dywizji trudności związane z niewielkimi zdolnościami wychowawczymi, brakiem talentów pod względem prowadzenia korpusu oficerskiego. /-/ gen.Sosnkowski.	